

Sygn. akt II CNP 22/12

## POSTANOWIENIE

Dnia 30 lipca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 30 lipca 2012 r.,

skargi A. G. i M. G.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku

Sądu Rejonowego w Z. z dnia 28 grudnia 2009 r.,

wydanego w sprawie z powództwa A. W.

przeciwko A. G. i M. G.

o zapłatę,

**odrzuca skargę.**

## Uzasadnienie

Pozwani A. G. i M. G. wnieśli skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Z. z dnia 28 grudnia 2009 r., którym zasądzono od nich na rzecz powoda A. W. kwoty po 44 580 zł tytułem zachowku. Skarżący zaskarżyli ten wyrok w części zasądzającej kwoty ponad 12 500 zł od każdego z nich podnosząc, że powód dochodził zachowku w tej wysokości, wobec czego zasądzenie przewyższającej ją sumy stanowiło naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy wyjaśnił, że potraktował jako rozszerzenie powództwa oświadczenie pełnomocnika powoda, który wniósł o ustalenie wartości nieruchomości darowanej przez spadkodawcę pozwany, stanowiącej podstawę obliczenia zachowku, w oparciu o jej cenę wskazaną w umowie sprzedaży zawartej przez pozwanych 19 czerwca 2008 r.

Skarżący oparli skargę na podstawie naruszenia zasady dyspozycyjności wyrażonej w art. 321 § 1 k.c.

Ten sam przepis wskazany został jako ten, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne.

Skarżący wyjaśnili, że na skutek wydania zaskarżonego orzeczenia ponieśli szkodę, ponieważ zobowiązani zostali do zapłaty kwot po 32 080 zł ponad żądanie pozwu i w celu wyegzekwowania tej kwoty toczy się przeciwko nim postępowanie egzekucyjne.

Stwierdzili też, że wzruszenie wyroku w drodze innych środków prawnych nie jest możliwe, ponieważ upłynął termin do wniesienia apelacji, a wniosek pozwanych o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku został oddalony. Pozwanym nie przysługują żadne nadzwyczajne środki zaskarżenia kwestionowanego przez nich orzeczenia. Wyjątkowość niniejszego wypadku skarżący łączą z naruszeniem przy jego wydaniu podstawowych zasad porządku prawnego, a także tym, że pełnomocnik pozwanych nie został zawiadomiony o terminie rozprawy, po której Sąd wydał ten wyrok, w wyniku czego skarżący zostali pozbawieni możliwości wniesienia środka odwoławczego.

Z tych przyczyn skarżący wnieśli o stwierdzenie niezgodności wyroku w zaskarżonym zakresie z prawem, tj. z art. 321 k.p.c. i zasądzenie od powoda na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania wywołanego skargą.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424<sup>5</sup> § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, powinna zawierać szereg elementów konstrukcyjnych. Należą do nich:

- 1) oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części,
- 2) przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie,
- 3) wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny,
- 4) uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy,
- 5) wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto - gdy skargę wniesiono, stosując art. 424<sup>1</sup> § 2 - że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi,
- 6) wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem.

Skarga wniesiona przez pozwanych nie czyni zadość tym wszystkim wymaganiom. Nie zostały w niej zrealizowany obowiązek przewidziany w art. 424<sup>5</sup> § 1 pkt 5 k.p.c., to znaczy obowiązek wykazania, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto - gdy skargę wniesiono, stosując art. 424<sup>1</sup> § 2 - że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi. Niniejsza skarga wniesiona została od wyroku sądu pierwszej instancji, który nie został zaskarżony z wykorzystaniem przewidzianych prawem środków. W takim wypadku dopuszczalność skargi wymaga łącznego spełnienia dwóch przesłanek - istnienia wyjątkowego wypadku oraz występowania kwalifikowanej postaci niezgodności kwestionowanego wyroku z prawem, która wynikać musi z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006/6/113, podobne stanowisko wyrażone zostało w szeregu późniejszych, nie publikowanych orzeczeń). Wystąpienie takiego wyjątkowego wypadku strona

powinna wykazać w skardze, w ramach realizacji obowiązku przewidzianego w art. 424<sup>5</sup> § 1 pkt 5 k.p.c. Wyjątkowość rozumieć należy jako stan o szczególnym charakterze, który usprawiedliwia niewykorzystanie zwykłych instrumentów procesowych w celu poddania kontroli i usunięcia orzeczenia wadliwego. W rozpatrywanym przypadku wymagania te nie zostały spełnione. Wbrew twierdzeniu skarżących niezaskarżenie w terminie wyroku nastąpiło z przyczyn zawinionych przez stronę pozwaną. Pełnomocnik pozwanych otrzymał zawiadomienie o terminie rozprawy, po zamknięciu której został wydany wyrok (k. 214 akt ...), zaś pozwani, wzywani do osobistego stawiennictwa nie odebrali skierowanej do nich korespondencji. Przy czym dwa miesiące wcześniej, odpowiadając na pismo pełnomocnika strony przeciwnej zawierające m. in. informację, że pozwani zmienili miejsce zamieszkania i nie powiadomili o tym sądu, pełnomocnik pozwanych stwierdził, że według jego wiedzy zmiana taka nie nastąpiła. Zagadnienie przyczyn uchybienia terminu do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku było przedmiotem oceny w postępowaniu o przywrócenie terminu do dokonania tej czynności, w którym Sąd Rejonowy nie znalazł przesłanek umożliwiających przyjęcie, że do uchybienia doszło bez winy strony pozwanej, bowiem przyczyną nieodnotowania terminu rozprawy w kancelarii pełnomocnika pozwanych było zaniedbanie pracownika tej kancelarii, a przyczyną niedowiedzenia się o tym terminie przez pozwanych – nieodebranie korespondencji kierowanej do nich na adres wskazany jako prawidłowy. Takie zaniedbania nie mogą być uznane za zdarzenie o wyjątkowym charakterze. O ile więc zgodzić się należy ze skarżącymi, że wykazane zostały przez nich ustawowe kryteria kwalifikowanej niezgodności orzeczenia z prawem, o tyle nie został należycie wypełniony obowiązek wykazania wyjątkowości rozpatrywanego wypadku.

W konsekwencji skarga pozwanych nie wypełnia ustawowych wymagań konstrukcyjnych, co uzasadnia jej odrzucenie na podstawie art. 424<sup>8</sup> § 1 k.p.c.